POŠTARINA U GOTOVU

CIJENA 3 DIN

OBITELJ

BR. 35

1931

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: GERTIE MESSINGERONE SA SVOJIM PSOM. Foto M. G. M.

VELIKI NATJEČAJ ZA SURADNJU U „OBITELJI"

pod devizom

PIŠI KRATKO!

Živimo u doba brzine. I današnji se čitatelj teško odvažuje čitati duge stvari, osobito dugačke članke. Listajući po časopisu najprije razgledava slike i sitne zanimivosti, zatim će pročitati kraći članak ili kratku novelu, a sve što je duže napisano, ostavlja za drugi put, »kad bude više vremena«. To dakako kod većine znači nikad.

S tim raspoloženjem većine današnjih čitatelja vodi računa i naš časopis, koji želi da u svakom pogledu ugodi svojim čitateljima, te da im zanimivo i korisno štivo daje u obliku, koji im je najmiliji i u kojem će ga sigurno primiti i pročitati. K tome će i to, ako se kratkoćom članaka uvede štednja na prostoru, biti list puniji raznolikoga sadržaja i prema tome i zanimiviji, privlačiviji.

Zato raspisujemo ovaj natječaj pozivajući sve, koji vladaju perom, da u njem sudjeluju.

UVJETI SU OVI:

1. Članak mora biti poučnog sadržaja iz koje mu drago grane ljudskoga znanja. Preporučaju se teme iz obiteljskog života, o svemu, što je za kuću i za obitelj važno, iz kulturnog područja, iz socijalnog područja, iz tehnike, prirodopisa, medicine, povijesti, umjetnosti itd. Članci s jednom ili dvije slike posebno dobro došli!

2. Opseg neka se kreće između 50 do 80 tiskanih redaka naše »Obitelji«.

3. Članci treba da su pisani lagano, sočno, zanimivo, duhovito poput kozerije, feljtonistički.

4. Rukopisi moraju biti čitljivo pisani, i to uvijek samo na jednoj strani, kako se za tisak uvijek piše.

Rok za natječaj traje do 1. studenoga 1931.

Nagrade su ove:

PRVA	NAGRADA 400 DINARA
DRUGA	NAGRADA 300 DINARA
TREĆA	NAGRADA 250 DINARA
ČETVRTA	NAGRADA 200 DINARA
PETA	NAGRADA 100 DINARA

Svi članci poslani za ovaj natječaj, nagrađeni i nenagrađeni, postaju vlasništvo »Obitelji« te ih može po svojoj uviđavnosti uvrštavati ili njima drukčije raspolagati. Za članke, koje ne zapadne nijedna od raspisanih nagrada, bit će autorima nakon uvrštenja isplaćen honorar od 50 para po retku. Isti se pisac može natjecati i s više članaka. — Rukopisi se šalju na

UREDNIŠTVO „OBITELJI", ZAGREB

TRG KRALJA TOMISLAVA 21

ETO NAM „MLADOSTI"!

Nova školska godina već je tu! Užurbanost se osjeća po selima i gradovima, upisivanje u školu, kupovanje knjiga i bilježnica, upoznavanje novih drugova i srdačni susreti sa starim znancima... Iza lagodnog ljetnog odmora eto se opet mladež okuplja u svoje škole, da s osvježenim snagama nastavi započetu izobrazbu. Stara škola, stari učitelj ili profesor, stare klupe, vrt i sve one sitnice, s kojima su tokom prošlih školskih godina drugovali, sada im se čine obnovljene, ljepše i još više srcu prirasle. Mnogi od njih znadu, da će sa školom dohrliti u njihov zagrljaj njima toli obljubljeni i vrlo poznati prijatelj — list »M l a d o s t«. Davno su oni na nju navikli, jer im svakoga mjeseca donosi toliko lijepih i zabavnih članaka s raznovrsnim slikama i brojnim rubrikama iz područja, koja su svima njima bliska i zanimljiva. Oni su svi na svoju dragu »Mladost« tokom praznika toliko puta mislili, za nju su napisali nekoliko člančića, za nju su snimili više snimaka na svojim izletima i igrama, za nju su složili mnogo zagonetaka i narisali mnogo crteža..., a našli su joj oni i novih pretplatnika! Prištedili su nešto novaca i već su se pretplatili na cijelo naredno godište »Mladosti«. Pa to nije ni mnogo! Svaka tri mjeseca dovoljno im je platiti 10 dinara. A to može da pribavi svaki đak! — Njihova mlađa braća već su ih stotinu puta pitala za »Malu Mladost«, koju svakoga mjeseca besplatno dobija svaki pretplatnik »Mladosti« kao poseban prilog. »Mala Mladost« je doista pravo veselje i sreća mališima, jer je puna lijepih sličica, skrivačica te zgoda i nezgoda iz životinjskog svijeta i iz dječjeg života.

Eto takvo je raspoloženje prigodom nove školske godine kod starih znanaca i pretplatnika naše »Mladosti«. Zašto da se sva naša djeca ne naužívaju sličnih radosti? Zašto da svu našu djecu ne pretplatimo na »Mladost«? Svoje unuče, svoje kumče, svoga malog prijatelja najbolje ćemo darovati i razveseliti, ako mu omogućimo, da svaki mjesec može dobiti veliku i malu »Mladost«. A to možemo svi mi, ako žrtvujemo svaka tri mjeseca ciglih 10 dinara! Ta je svota upravo ništa prema bogatom i dobrom sadržaju »Mladosti«, koju slobodno i bez ikakve bojazni možemo pružiti u ruke našoj dragoj djeci, našoj uzdanici, našoj budućnosti.

»Mladost« se naručuje kod Uprave »Mladosti«, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

Jesi li pročitao prekrasnu knjigu o nesretnom studentu, koju je napisala Grazia Deledda? Naslov joj je »Golubovi i jastrebovi«. Izdala ju je Knjižnica Dobrih Romana, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. — Cijena je knjizi 30 dinara.

*Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). * Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.*

Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.

Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

2814

BROJ 35 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 30 KOLOVOZA 1931

BESMRTNI ČOVJEK

POGLEDI NA POVIJEST ČOVJEČANSTVA PREMA NOVOM DJELU OD CHESTERTONA

Pred mjesec dana je slavni engleski pisac Bernard Shaw, snažni satirik, pohodio boljševičku Rusiju, gdje je s bubnjima i talambasima bio dočekan i čašćen od boljševičkih vlasti. Za uzvrat je on veličao boljševizam. Međutim kako je on prije nekoliko godina isto tako uzveličavao fašizam, kod tog je satirika teško znati, kad o čemu govori, da li se po svom običaju ruga ili misli ozbiljno.

Kakogod je Shaw razglašen najvećim današnjim engleskim piscem, ima on velikog premca u Chestertonu, koji je oprečnog naziranja na svijet, nego što je Shaw, u snazi svog izražaja ne zaostaje za njime, a u idejama je mnogo dublji. Zanimivi su njegovi pogledi na cjelokupnu povijest čovječanstva, kako ju je iznio u svojoj novoj knjizi.

AMERIČKI KARAKTERNI GLUMAC BEERY KOD SVOJE KUĆE
Metro-Goldwin Mayer

Chesterton veli, da je povijest pokušaj čovječanstva doseći božansku zbilju. Cijelu povijest roda ljudskoga dijeli on u dva glavna razdoblja: u pogansko i kršćansko. U poganskom se razdoblju ljudsko nastojanje rasplinulo u prazninu, a u kršćanskom je razdoblju omogućeno da se božanska zbilja doista dosegne. Ništavilo čovjeka, koji je istrgnut iz prave životne veze s Bogom, vodi ga k pokušajima, da se izdigne iznad sebe, ali pokušaji ostaju tragični, dok nije Krist u drugoga svijeta opet otvorio pristup do božanske zbilje.

Veliku poganu epohu označuje Chesterton kao doba »nenazočnosti« Božje. Za pogane postoji Bog kao zaboravljeno Božanstvo. Ali tu nenazočnost i nedosežnost Božju i s time posljednju tragiku ljudske sudbine potiskuje svagdanja svijest pokušajima doseći božansku zbilju ljudskim sredstvima. Ta sredstva su ili filozofija (razum) ili mitologija (uobrazilja). Dok na Istoku s Budom i Konfucijem prevladava utjecaj filozofije, sredozemna pretkršćanska povijest podliježe mitološkom obožavanju prirodnih sila bilo u svijetlom svijetu bogova ili u tamnom svijetu demonâ. Najviši tip svijetle mitologije, latinsko obožavanje prirode uobličene snagom čovječjom (agrikultura), sukobljuje se s najrafiniranije razvitom demonologijom u feničkom obožavanju davla. Kartaga opustošuje latinska polja, ali Rim ipak ruši Moloha i osniva gospodstvo zapadnoga svijeta. Time je čovječanstvo izvršilo ono, što je najviše moglo, ali božanske zbilje nije doseglo, pa je i sve ono, što je postignuto, postalo nezanimivo. Filozofija se povlači s idejom vječnoga vraćanja, koje je simbolizirano okretanjem kotača, rimsko carstvo umire u svojoj nemoći, a njegova mitologija svršava u erotici.

Po strani od tog poganstva čuvao je mali Izrael zatvoren u se ljubomorno svijest o jednome Bogu protiv svih kušnja filozofije i mitologije. Ali monoteizam nomadâ nije bio dovoljan za onu prerazličnu civilizaciju poljâ i plotova i opkopima ogra đene tvrđe i hramove i gradove. Događaj spasenja, koji je jedini mogao izbaviti čovječanstvo iz vlasti strasti, morao je obuhvatiti dolazak Boga na ovu zemlju i obasipanje milošću nad zemaljskim snagama.

Kršćansku epohu u povijesti čovječanstva označuje Chesterton u opreci prema poganskoj kao doba »nazočnosti« Božje. U njoj prikazuje herezije kao sumu antičke dekadencije, islam kao jednog potomka kršćanstva, a mladenaštvo Evrope u opreci prema azijskoj ukočenosti tumači višekratnim padanjem i obnavljanjem kršćanstva u pomlađenu obliku.

Takvim eto pogledima zaogrće veliki engleski pisac i mislilac cijelu povijest čovječanstva, svu prožetu uvjerenjem o besmrtnosti čovjeka i njegovu određenju.

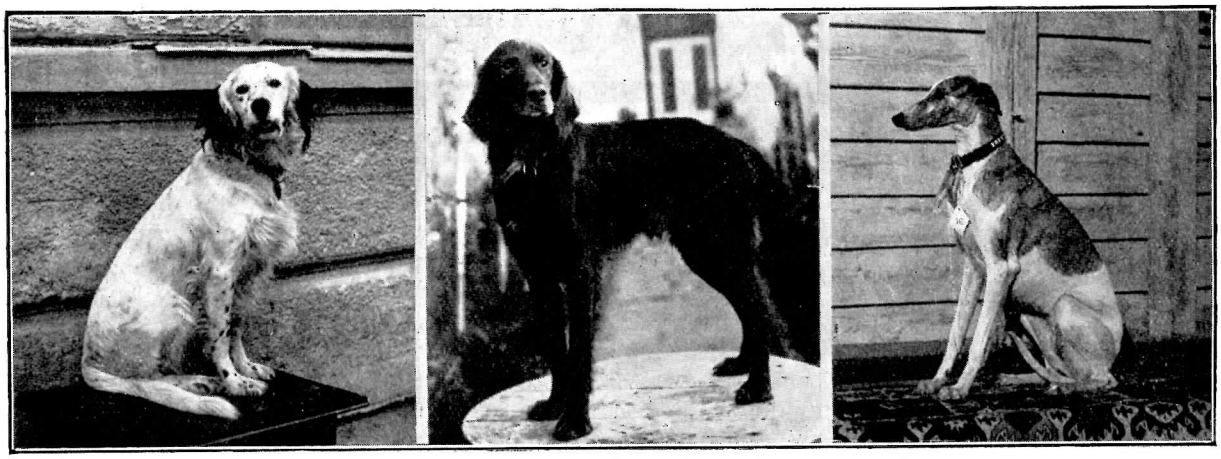

GORDON SETER IRSKI SETER ENGLESKI HRT

NAŠI PSI

Napisao prof. Bogdan Babić

U doba, dok je još čovjek pokriven sirovim životinjskim kožama, u ruci sa kopljem, na kojem je kameni šiljak činio oštricu, a o pojasu visio nož od kamena, morao da se bori sa silnim prirodnim silama i životinjskim neprijateljima, stekao je jednoga prijatelja, koji ga nije ostavio sve do dana današnjega. Nesamo da se taj prijatelj nije iznevjerio čovjeku i njegovu potomstvu, nego su se još jače zbližili i jedan drugome sve potrebniji postajali, te danas nema nijedne životinje, s kojom bi čovjek bio intimniji, nego li je sa psom, tim svojim prvim prijateljem i pomagačem iz životinjskoga carstva. Dok je u prvo doba pas čovjeku služio samo kao pomoćnik u lovu, kao stražar od opasnosti, danas čovjek u najkulturnijim krajevima uzgaja i njeguje psa često samo za svoju zabavu, dok ima krajeva, gdje je pas čovjeku najvažnije imanje. Sjetimo se samo Eskima, koji uz sobove jedino sa svojim psima mogu da izdrže sve opasnosti teške životne borbe. U onim krajevima sjeverne Amerike, gdje znatan dio godine velika studen i zima čine svaki drugi saobraćaj nemogućim, jedini su psi u stanju da održe vezu među ljudskim naseljima, i zato kopači zlata i drugi stanovnici tih krajeva daju često ogromne svote za ovakve pse. Pa možemo li napokon sebi zamisliti kuću seljaka iz koga našega raštrkanoga sela u šumama i brdima, kod koje ne bi pas bio vjeran čuvar dobra i kuće čo-

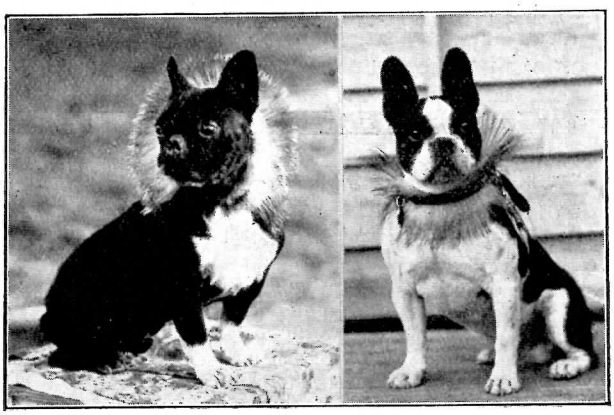

MOPS FRANCUSKI CULTLER

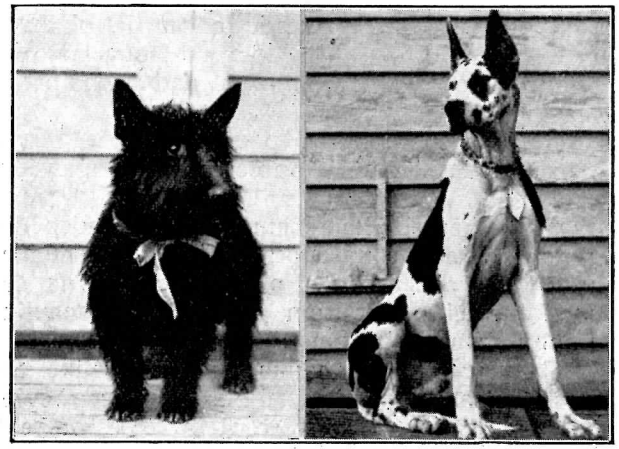

MALI CRNI PAS NJEMAČKA DOGA

vjekove? Možemo li zamisliti stado ovaca bez psa ovčara?

Veliko, a neriješeno pitanje o postanku našega domaćega psa zanimalo je mnoge učenjake i uza sva nastojanja nije moglo biti definitivno i odlučno riješeno. Postoje dva mišljenja. Po jednome je domaći pas potomak jedne jedincate izumrle vrste, a po drugome su razne rase pasa postale od raznih vrsta, koje su izumrle u vrijeme, kad je još čovjek radio na pripitomljavanju psa. Za oba mišljenja ima dosta dokaza i protudokaza.

Ne zalazeći u ova teška pitanja možemo da istaknemo, da se na spomenicima četvrte do desete egipatske dinastije (po prilici 3400. do 2100. godine prije Krista) nalaze prikazane razne rase pasa, a najčešće hrtovi. Iz ostataka novijeg ka-

menog doba u Danskoj dokazano je, da je tada tamo živio neki domaći pas, a iz ostataka brončanog doba vidi se, da je tadanji domaći pas bio veći, dok se u željezno doba javlja još veća vrsta. U Švicarskoj je u novije kameno doba živio domaći pas srednje veličine, koji je po lubanji stajao između vuka i čaglja, a imao je odlike našega hrta i prepeličara, dok je u brončano doba pas u Švicarskoj bio sličan psu u Danskoj iz toga vremena. Daleko bi nas međutim odvelo razmatranje tih pitanja. Jedno je svakako sigurno, da se danas ne nalazi divlja rasa pasa i da su psi u najvećem srodstvu sa vukom i čagljem, te mnogi drže, da pasje rase potječu od vuka ili čaglja. Dok divlji pas nije poznat, poznato je, da domaći pas može podivljati i upravo se tada najbolje vidi srodnost njegova s vukom. Podivljali psi žive u čoporima i idu u lov za hranom kao čaglji i vukovi, a isto tako

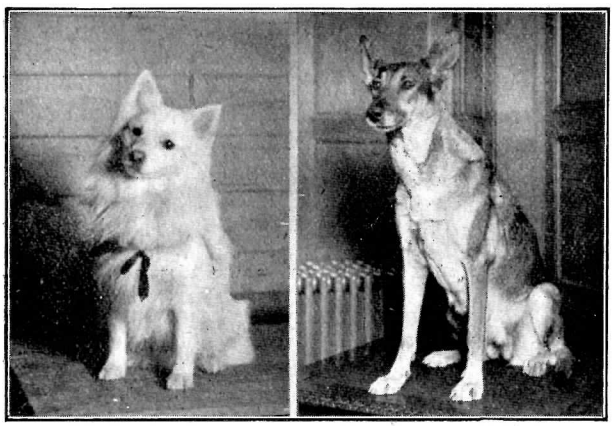

NJEMAČKI PINČ ŠKOTSKI TERIJER

iza nekoliko generacija divlji psi ne laju nego zavijaju, što čine i domaći u nekim slučajevima (na pr. pred potres, veliku vremensku nepogodu itd.). Srodni su i po tome, što kuje kote nakon devet sedmica — upravo kao vuci i čaglji.

Podivljala vrsta psa živi u Australiji pod imenom *dingo,* a zanimljiva je stoga, što je svojim karakterom bliža lisici nego vuku i to svojom šiljatom njuškom i pojedinačnim životom. Pse bez gospodara, koje nalazimo na Balkanu, osobito u Turskoj (glasovit je Carigrad) i Grčkoj, Maloj Aziji i južnoi Rusiji, nazvali su Englezi *parija-psima.* Ima ih i u drugim krajevima (Južna Španija, Egipat itd.), a napola su podivljali i često znače opasnost po ljude i marvu (poznato je stanje u Carigradu pred svjetski rat) upravo radi svoga pojavljivanja u čoporima. No uglavnom žive poput čagljeva od strvina i otpadaka.

Radi svih nabrojenih činjenica uvršteni su psi u istu familiju s vukom, čagljem i lisicom, koja je radi brojnosti pasjih rasa nazvana familijom psa. Po svome izgledu, napose po zubalu, u kome se osobito ističe sa svake strane donje i gornje čeljusti po jedan kutnjak osobito oštrih rubova, t. zv. d e r a č i, te dugi i šiljati očnjaci, tako

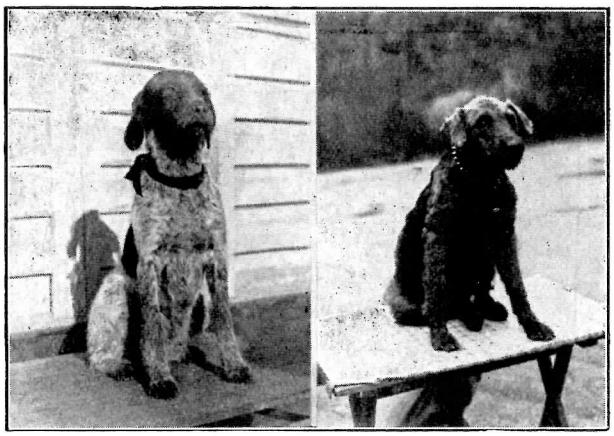

PREPELIČAR ŠKOTSKI TERIJER

zvani k o l j a č i, psi čine sa mačkama, medvjedima, kunama i hijenama životinjsku skupinu zvjeradi.

O svojstvima raznih vrsta pasa posebice govoriti bilo bi preopširno, te ćemo ih pogdješto samo dodirnuti, no valja nam istaći opća svojstva pasa. Prvo najvažnije svojstvo psa je vjernost. Pas je vjeran gospodaru i s njime se bori u zlu i u dobru, prati ga u nevolji kao najvjerniji drug, a poznati su istiniti događaji, gdje je pas poslije smrti gospodara gladovao od boli za njim i konačno na grobu gospodara uginuo. Drugo je dobro svojstvo psa, da je zadovoljan sa skromnom hranom. Kaže jedna narodna poslovica: Pas u goloj kosti naći će što za jesti. U Bosni seljak, iako treba mačku gotovo možda i više nego psa, mrzi je i kaže, da je mačka raspikuća, jer za sobom mrve ostavlja, a za psa, da je štediša, jer pokupi i poliže i najsitnije mrvice, a kada mu od jela ostane, on brižno spremi i u zemlju zakopa.

Vanredna svojstva psa jesu dobar sluh i njuh, koji su kod raznih traga (pasmina) različno razvijeni, te je prema tome i upotreba psa različna. Kod nekih pasa vanredno je razvijena brzina, kod drugih dobar vid, a neki znadu da kopaju zemlju i tako služe čovjeku.

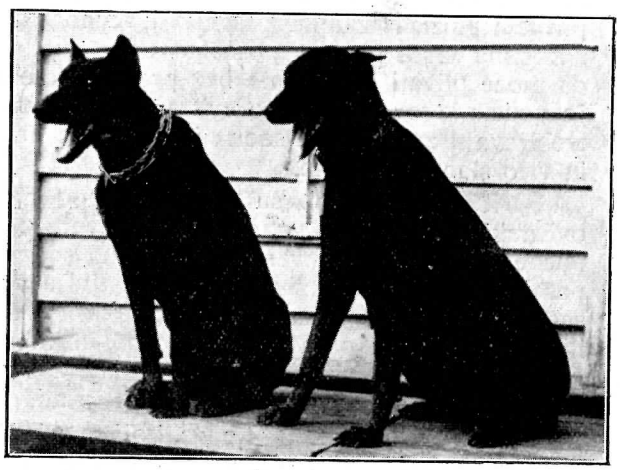

D O B E R M A N
Vlasnik g. Kranjčec u Zagrebu

Sve slike foto „Jadran" Zagreb

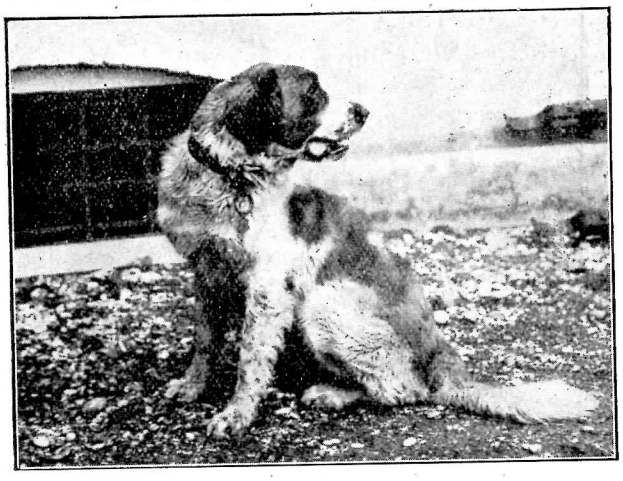

BERNARDINAC
Vlasnik g. Košćec, ravnatelj Jugopharmacije u Zagrebu

Kazali smo, da ima mnogo vrsta pasa, a sigurno su najglasovitiji *bernardinci,* od kojih je glasoviti Bari ovjekovječen i spomenikom radi toga, što je u sniježnim vijavicama Alpa spasao od propasti preko 40 ljudi. Bernardinci (nazvani po brdu Sv. Bernharda u Alpama) spadaju među doge, a veliki su psi duge dlake, kratke široke njuške, klopavih ušiju, vanredno jaki, izvanredno oštroumni i neobično vjerni. Odgojeni su u samostanu sv. Bernharda u kraju, gdje vlada devet mjeseci zima, a nema u cijeloj godini desetak dana bez magle, bure i snježne vijavice. Ti psi u najgorem vremenu krstare po gorskom sedlu, kojim vodi cesta i smrzle putnike spasavaju na najrazličnije načine, kako su dresirani od samostanaca sv. Bernharda. Zanimljivo je, da je rasa tih pasa skoro izumrla, ali je nastojanjem jednoga mesara osvježena i danas dosta raširena.

Iza bernardinaca dolaze po glasovitosti njufundlendski psi, koji su vanredno razvijeni i jaki psi, duge i široke glave, nešto zadebljale njuške, srednje velikih, klopavih, čupastih i dlakavih ušiju, širokih prsa, jakoga vrata, dosta visokih, jakih nogu, guste, duge, svilaste dlake, dosta dugog repa i jako razvijenih plivaćih kožica između prsta. Vanredno lijepa i korisna vrsta pasa, a posebice treba istaknuti da može plivati sate i sate bez prekida, kao da je voda njegovo pravo boravište. Ljudi ih upotrebljavaju za teglenje saona ili kolica, a hrane ih vrlo slabom hranom.

Eskimski psi su nešto veći od naših ovčarskih pasa, slični vukovima, uspravnih ušiju i debeloga krzna. U sjevernim krajevima eskimski pas je prava tegleća životinja, jer najviše vuče saone, nosi terete ili čuva krda sobova. Po šest ili osam ovakvih pasa vuče teret od kojih 800 funti i do deset milja na dan. Eskimi ih slabo hrane, iako bez njih ne bi mogli opstojati.

Veliki je broj vrsta hrtova, koji se svi odlikuju vanredno vitkim tijelom, koje je u prsima široko, a u slabinama utegnuto, lijepom dugoljastom glavom, visokim nogama, a kratkom poleglom dlakom. Njegov je njuh vrlo slab, ali su zato oči i druga sjetila vrlo razvijena. Najljepši su perzijski i srednjeafrički hrtovi, a dlaka im je crvenožute boje. Razvite su odlike: stepski, talijanski, danski, srneći (u Braziliji) i dr. Na slici je prikazan engleski hrt. Hrt je kod nas lovački pas, a prema prilikama u raznim krajevima i potrebama ljudi raznoliko su ga osposobili za lov.

Doge su psi dugoljasta tijela, ali ne tako vitki kao hrtovi, dugih i stršećih uha, a raznobojne dlake. No među doge spadaju i ružni buldozi, bule (Bullenbeisser) i mopsi, koji se lako raspoznaju po svojem nakaznom licu. Njuška im je skraćena, te imaju poseban izgled, a buldog (zovu ga i bokser) vrlo je krvoločan. Srodni su im eultleri po licu, ali su samo dugih uspravnih uha.

Uz hrta su kao lovački psi poznati prepeličari, dugoljasti, puni psi obješenih velikih uha, razmjerno visokih nogu, srednje dugoga repa, kratke dlake, razne boje. Kod ovih je pasa vanredno razvijen njuh, a osobito su dobri u lovu na divlje kokoške, iako se dadu vanredno dresirati i za visoki lov. Dobro dresiran prepeličar razumije sve želje i kretnje svoga gospodara. Lovi po njuhu, koji mu je osobito razvijen Posebna su vrsta ovih pasa t. zv. seteri.

Nekako posebice stoje jazavčari, psi, koji se odlikuju od drugih svojim posebno iskrivljenim prednjim nogama, a posebice su dobri za lov na životinje, koje se nalaze u svojim jazbinama i jamama.

Među gospodske pse mogli bismo ubrojiti svilorune pse pinčrle i pudle, koje najviše uzgajaju za zabavu i drže po kućama kao razbibrigu. Odlikuju se svojom svilastom dlakom, a i bistrinom.

Ovčarski su psi dosta jaki, ponešto vitki, a odlikuju se time, što su im samo vrški uha prevrnuti. Žilav je to pas, dosta visokih nogu, rudaste dlake, a vjeran i za svoju službu posebno dobar. Odgojeno je više vrsta za razne krajeve i potrebe.

Kao kućna zaštita i čuvari služe razne vrste pasa, od kojih su zanimljivi osobito mali spicovi, vrlo budni psi, vjerni, dugoljaste glave, šiljate njuške, čas guste grube dlake, čas opet kratke i mekane, a raznolike boje. Posebna vrsta kućnih čuvara su dobermani, koji su proizašli iz križanja raznih rasa u Njemačkoj. Kao da su veći pinčrli sa kratkom dlakom, tamno crne ili smeđe boje, jaki i srčani. Osobito su ih u Njemačkoj izvježbali za policajne pse, gdje ljudima mnogo koriste. Isto su tako dobri domaći psi iterijeri, mali i srednje veliki hrabri psi, koji potječu iz Engleske. Iz Engleske potječu i foksterieri, koji su osobito dobri u lovu na lisice, jazavce i kuniće, a vrlo su dobri kućni čuvari.

Vanredno mnoštvo pasjih vrsta, koje su nastale odgojem prema potrebama čini, da se razvila posebna nauka — kinologija, pa se i prijatelji pasa organizuju u kinološkim društvima za usavršavanje rasa.

ANICA

ROMAN JEDNE SELJAČKE DJEVOJKE
NAPISAO F. S. FINŽGAR — PREVODI P. TIJAN
(NASTAVAK.)

»Bog zna, što je mislio Ivan. Da li me što sumnjiči? Ako misli: »Tako, dakle, kad me nije kod kuće, onda drugi, taj Mijo!««

Anici se omakne ruka, kojom je podupirala glavu, da je pala na jastuk.

»Oj ne, to Ivan zna, ta pozna me. Ne, ne misli tako. — Ako ipak. — Ne, reći ću mu: moram odavle, moram, jer mi ne da mira. — I Mokarki ću kazati. — Mijo ili ja, kako hoće.«

Nije više osjećala ništa straha, jakost joj pronikne srce. Vjeđe joj se zaklope.

Ivanu je dogorjela svjetiljka.

Vonj stijenja u svjetiljke, koji je tinjao, probudi ga. Brzo napoji konja i pođe u krevet. Mimogred se obazre na Mijin ležaj.

»Još sada ga nema, bekrije. — Što me briga? Neka ide, kamo hoće!«

Srdito polegne na se konjski pokrivač i pomakne se par puta amo tamo, dok nije na tvrdoj slamici našao zgodan ležaj.

Premda je glasno i srdito promumljao, ipak je znao, da je lagao i da glasna laž nije zatomila istine u srcu.

»Što me briga? — Briga me je, više me je briga sada, nego onda, kad sam uhvatio Miju pod prozorom. Tada me uistinu nije bilo briga — bar me nije trebalo biti. Ali sada je izrečena riječ. — Bog zna, da li je bio Mijo? — Možda mi se pričinilo, da je bježala sjena. — Tko bi drugi bio? Anica je još djetinjasta. Možda mu se smijala — —«

Daske u ležaju zaškripe, Ivan se okrene. Ipak nije dugo ležao. Opet je popravljao plahtu i okrenuo se na drugu stranu.

Najednom se udari šakom.

»Do vraga ipak, zar mi toga treba? Pokazat ću im, svima, Miji i Anici i Mokaru — svima.«

S tom srditom odlukom u srcu je zaspao. da nije niti čuo, kad se Mijo ušuljao u staju.

Drugo jutro je Anica ustala u ranu zoru Sama sebi se nasmijala:

»Ala sam nerazborita, što sam se tako bojala sinoć. Ali, što sam odlučila, odlučila sam. Sve neka dozna.«

Pazila je, kad će se čuti Ivanovi koraci pred stajom. Naglo se uputi k bunaru. Ivan je čistio opremu i okrenuo leđa prema dvorištu. Anica je natočila vodu i otišla.

»Srdit je! Nije se ni okrenuo.« I opet ju je uhvatio strah. »O, kazat ću mu, moram!«

Uzela je drugi kabao i otišla. Poluga je škripala, voda je pljuskala, a Anica je gledala u Ivana, koji je trljao uzde i nije se ni okrenuo. Voda je već tekla preko ruba i škropila Aničinu bosu nogu. Bunar se utišao. Ivan je objesio uzde u spremište, stupio na stajska vrata i po vikao:

»Mijo!«

Kad se nije nitko javio, okosi se srdito u staji:

»Ustani, klado! Čitave noći se vučeš oko prozora, protuho, a radit ću ja! Počekaj!«

Pograbi bič i izgubi se među dovratnicima u staju. Anica je brzo uhvatila kabao, voda je pljuskala preko ruba, ruka, kojom je držala kabao za uho, tresla joj se. U kuhinji se sjela na stolac pored vode, koja se još uvijek ljuljala i talasala u kablu. Sva usopljena, kao da je bježala pred progoniteljima, gledala je preda se na pod, gdje su se pasle muhe na mrvici šećera Ruke su same od sebe dignule pregaču i pritisnule je na oči, otkuda su joj tekle suze.

Kad se isplakala i pustila pregaču s lica, kroz prozor je sijalo sunce, koje se u ranom jutru dignulo iza brijega. Oči su je zaboljele, kad je pogledala prema suncu i bilo joj je, kao da se probudila od teškoga sna. Uzme šaku vode i opere zaplakane oči. Nato se naglo sagne k ognjištu i počne posao.

»Ta nije srdit na mene. — Kako bi bio dobre volje, kad ima takve nevaljance oko sebe. — A ako je radi toga srdit, meni je svejedno. Neka samo bude. — O, bit ću ja također srdita!«

Snažno zatvori željezna vratašca na štednjaku, kad je ušla Jalža i donijela mlijeko.

»Mm,« mrgodila se stara služavka i cijedila mlijeko kroz cjedilo. »Kakav je danas! Dakako, jučer je pio s Mokarom, danas je bolan, mm. a gnjev na nas.«

»Ivan da je srdit?« pokunjila se Anica i gledala Jalžu te čekala mlijeko, da ga pristavi.

»Na tebe, dakako ne, mm. — Ipak samo ovo kažem: ako bude sitničav i ako se bude hvatao s nedužnima, opeći će se.«

PALESTINSKA SELJANKA IZ OKOLINE JERUSALEMA

Jalža je srdito postavila praznu muznicu u kabao i povikala:

»Evo ti, operi! Ja za sve ne ću biti.«

Nato je zatvorila za sobom vrata s takvom naglošću, da su joj uhvatila suknju, koja je zavijorila, kad se okretala.

»Resk,« se čulo i tkanina se rasparala. Ipak se Jalža nije ustavila. Za petama joj se objesila krpa šarene potstave i kao jezik udarala je po nogama, kad je gunđajući išla dvorištem.

Na hodniku u kutu se pokazao gospodar. Preko bijele košulje križale su se šarene naramice. Lijeno je zijevao i protezao ruke.

»Kamo juriš?« poviče Ivan na Jalžu.

Mokar nije zijevnuo do kraja i nije protegnuo ruke do vrha. Uhvatio se za drvenu ogradu i gledao na dvorište.

»Što te briga?« odgovori Jalža zadirkljivo Ivanu i ode svojim putem.

Prvi sluga izvadi sjekiru iz klade i zasadi je s tolikom jarosti u panj, da je zijevnula dugačka pukotina.

»Ako je tako, neka ide sve k rogatomu.«

Mokar je zakašljao na hodniku. Ivan se nije okrenuo. Potegne šešir na desno oko i ode pred staju.

»Kako je bijesan!« mrmljao je gospodar, kad je kod vrata spavaonice sreo ženu. Ona je odmah opazila muževo namršteno čelo i vrati se u sobu.

»Tko je bijesan?«

»Zar ti nijesam rekao, da je ta služavka nesreća za našu kuću?«

»Opet to predbacivanje!« uzdahne ona ožalošćena.

»Predbacivanje, predbacivanje, kakvo predbacivanje, rado bih znao,« srdio se Mokar, kad je čeprkao po odijelima u ormaru i tražio valjani prsluk.

»Nego što, ako ne predbacivanje. Moja služavka ti je previše, sad znam.«

»Za Božju volju, što ti je?« Mokar se okrene i izvuče prsluk iz ormara, a pritom baci drugo odijelo na tlo.

»Vidiš, sve ćeš razmetnuti«, pristupi žena i pobere.

»Sinoć me je Ivan pitao za kolibu. Što mogu zato, što nema dosta, da bi platio. Ili da mu je dadem badava? Danas je srdit, dakako; i to sve radi te glasovite slatke prikaze. A prije je Ivan bio takav čovjek, da mu sa svijećom ne bi našao para. Tako, da znaš.«

»Koliko si mu cijenio?« upita tiho Mokarka.

»Ne previše. Još premalo. Pet tisuća!«

»Pet. Uistinu nije previše. Kad bi mu još pol tisuće popustio, ako misliš, da će biti korist za kuću, ako se oboje presele u kolibu. Ne ćeš biti na gubitku.«

»I prije je stajala naša kuća i nije se porušila, kad nije bilo kolibe ni toga dvoga kod nas — pa ne će ni u buduće.« Mokar pusti ženu u sobi

Kad se u podne sabrala družina kod objeda, svi su ćutjeli nešto mračno i hladno nad sobom. Ivan je gurnuo laktom Miju, jer mu se nije dosta ugnuo.

»Zar još spavaš?« progunđa mu. Mijo ga srdito pogleda s crvenim, neispavanim očima, zašuti i odmakne se više, nego je bilo potrebno. Jalža je molila očenaš pjevajući raspuklim glasom. Družina joj je mrmljajući odgovarala, kao da bi je bilo sram govoriti s Bogom, kad su svi nosili srdžbu u srcu. Nato je zavladao muk. Bilo je čuti samo udaranje žlica po rubu glinene zdjele. Anica si je potegnula maramu na čelo, da su joj se jedva oči vidjele ispod nje Potajno se par puta ogledala na Ivana. On je međutim mrko gledao u jelo i naglo uzimao iz zdjele.

»Pače i jede srdito«, pomisli Anica i ne pogleda više u nj. Kad je donesla do ruba punu zdjelu drugoga jela na sto, pljusnulo je preko ruba i polilo sto pred Ivanom.

»Sama nespretnost!« — pisne Ivan kroz zube. Anica segne za otiračem i šutke obriše pred njim. Onda se Ivan zagleda pod strehasto zavezanu Aničinu maramu. Oči su joj bile suzne. Ivan se zarumenio, osjetio je krv u licu. S teškom mukom uhvatio se za zamršene vlasi, da bi prikrio, kako ga je bilo sram opore riječi. A Anica je znala, da ne će ustaviti suza, pa se zato okrenula i otišla, ni da bi jednom okusila. Ivan je uzimao polaganije, sa žlice mu se cijedilo na sto, jer mu se ruka tresla. Čekao je Anicu i pripravio riječ, da se opravda. Ipak je nije dočekao. Zato je stavio žlicu na sto, prekrižio se dižući se s klupe, uzeo šešir, koji je ležao na klupi, i otišao. Jalža je gurnula susjedu i namignula joj. Zamalo se zaustave i druge žlice, opet je Jalža odmolila i družina se razišla. (Nastavit će se.)

Ekspresna pruga iz Trsta za Sjevernu Ameriku.

Poštanska pruga iz Splita za Južnu Ameriku.

LLOYD TRIESTINO

Ekspresne pruge za Atenu, Carigrad, Egipat, Indije i Daleki Istok.

IZRAVNA BRZA PRUGA ZA SVETU ZEMLJU

Putničko-teretne pruge za Levant i Crno More.

Sve upute daje besplatno:

Glavno zastupstvo:

COSULICH LINE, ZAGREB

Starčevićev trg broj 6

i podzastupstva: Beograd, Bitolj, Dubrovnik 2, Korčula, Ljubljana, Makarska, Sušak, Split, Šibenik i Vel. Bečkerek

Na razvalinama ruske obitelji

Da ruski boljševizam nije nikakvo drugo zlo prouzročio na svijetu nego samo jedno: što je srušio temelje ruske obitelji, zaslužio bi radi tog jedinog od svojih premnogih zlodjela osudu svega čovječanstva, kojemu je stalo do boljitka i napretka, a ne do propasti. Boljševici smatraju svojim najvećim neprijateljima kapitalizam, vjeru i obitelj. Rušeći to troje hoće da izgrade posve novi sistem života posve različan od ovoga, što su ga dosada tisućljeća izgradila. Kapitalizmu hoće da dadu smrtni udarac uvođenjem komunističkoga gospodarskog sistema. Vjeru zatiru otvorenom organiziranom propagandom ateizma (bezvjerja) i rušenjem crkava, a obitelj su potkopali uzakonivši najneobuzdaniju bračnu slobodu i otuđujući sistematski djecu roditeljima. Cijeli taj trostruki plan treba da bude do u tančine proveden za vrijeme t. zv. pjatiljetke (plan od pet godina).

Užasni plodovi tog razornog rada, osobito što se tiče obiteljskoga života, javljaju se iz dana u dan sve više. Djeca odgojena u boljševičkom duhu iskukuljuju se sve više u stvorenja, koja ne znaju više ni za ono, što je čovjeku najprirođenije: za ljubav prema roditeljima. Njima je u duši u zametku ugušen uopće svaki pojam o prirodnoj uskoj vezi, koja veže roditelje s djecom. Ako i znadu, tko im je otac i mati, oni gledaju u njih baš kao strojeve, koji su im dali život, kao što na primjer drugi strojevi tku tkanine za njihova odijela, prave iz kože cipele itd. Samo odatle ćete razumjeti, kako je jedna komunistička djevojčica mogla doći na misao, da zatraži od boljševičke vlasti, neka ustrijeli njena oca, jer da on ometa izvedbu petogodišnjega plana.

Poznati boljševički prvak Karlo Radek s ponosom ističe kao velik uspjeh boljševizma to, da je u Rusiji posve uništen svaki autoritet roditelja i učitelja. Sadašnja ruska djeca, otrgnuta od majčinih grudi i odgajana u boljševičkim dječjim odgojilištima i dječjim organizacijama, smatraju svoje roditelje za natražnjake i mračnjake, ako pokazuju ma i najmanje vjere ili ako što nepovoljno reknu o boljševičkom režimu. Nije čudo, što onda svoje roditelje preziru i što se u njima budi neki osjećaj, koji je i samim ljudožderima nepoznat.

Kako boljševizam razorno djeluje na dječju psihu, što se tiče odnosa između djece i roditelja, tako se to nastavlja i kod odnosa između djece i učitelja. Djeci se neprestano ucjepljuje u dušu uvjerenje, da su učitelji protivnici boljše-

SUPRUZI VLAŠIĆ I SUPRUZI ŽUNAR
iz Novoga Sada u srijemskoj narodnoj nošnji iz Komletinaca

vizma. Odatle je jasna atmosfera nepovjerenja, što se razvila među djecom prema učiteljima.

Tako se eto vodi boljševička emancipacija djece od roditeljskog i učiteljskog autoriteta.

Možete li, vi ocevi i majke, uopće zamisliti svoju djecu u redovima takvih boljševičkih janjičara? Ne osjećate li na takvu pomisao svu bol ruskih otaca i matera, koji moraju mirno da gledaju, kako zvijeri u ljudskoj spodobi huškaju njihov vlastiti porod protiv njih? A jeste li kada ozbiljno razmislili, kako da vi sebe i djecu svoju osigurate od takve sudbine?

TVORNICE P. TESLIĆ, SISAK

PROIZVODE:

rafinovani špirit, denaturisani špirit, sve vrste likera, sve vrste konjaka, sve vrste rumova i sve vrste domaćih rakija, kvasac, uglj. kiselinu, potašu, vještačko đubrivo, kristalnu sodu i bukove spirale za fabriciranje sirćeta.

Firma je vlasnik prirodnih vrela pitke i ljekovite vode poznate na tržištu pod imenom prirodna radioaktivna SISAČKA MINERALNA VODA

koju preporučuje zdravima i bolesnima. **PITKA** sama, sa vinom, voćnim sokovima i mlijekom, **LIJEČI** iznemoglost, zakrečenje žila (arteriosklerozu) kožne ženske i očne bolesti, bolesti žlijezda, crijeva i želuca organa za disanje, spolnih i mokraćnih organa, bubrežni i žučni kamen, živčane bolesti, zapalenje sluznica gušavost i šuljeve (hemoroide).

Nadbiskup Rodić nosi Svetotajstvo

Biskupi u procesiji

Djevojčice s paominim grančicama

SA TRSATA SE KROZ SUŠAK RAZVILA IMPOZANTNA EUHARISTI

VELIČANSTVENO SLAVLJE N

Godina 1931. mnogo znači za vjerski život našega naroda. Po svim krajevima naše domovine tokom 1931. godine održane su velebne vjerske manifestacije i prigodne proslave, između kojih se u prvome redu ističu veliki euharistijski kongresi, održani u Šibeniku, Visu, Konavlima, Omišlju, Humcu i Prnjavoru. Na sam blagdan uznesenja Bl. Djevice (15. kolovoza) održana su tri znamenita euharistijska kongresa: na Trsatu, u Križevcima i Subotici. Na Trsatu se toga dana slavilo trostruko slavlje: proglašenje franjevačke crkve bazilikom, proslava Efeškoga koncila, koji je pred 1500 godina Bl. Djevicu proglasio Bogorodicom, i veličanje euharistijskog Isusa. Trsatski kongres otvorio je predsjednik pripravnog odbora presvj. g. I. Vidas, senjski prepošt u petak, 14. o. mj. u 6 s. po podne. Iza toga je u bazilici obavio saziv duha Svetoga krčki biskup preuzv. g. dr. J. Srebrnić. Iste večeri bile su staleške

KANONIK DR STJ BAKŠIĆ
jedan od glavnih govornika na križevačkom slavlju

FRANJEVAČKI P
o. DR TEOFIL
najavljuje proglašenje trsa

PREDSJEDNIŠTVO ZBOROVANJA
na križevačkom kongresu

PROF. PETAR GRGEC
govori na križevačkom kongresu

DOLAZAK NADBISKUPA DRA ANTUNA BAUERA
na križevački kongres

propovijedi za žene u ba
župnoj crkvi. Ponoćku je s
presvj. g. M. Cvetko, a p
Polić, kanonik. Jutarnju s
je presvj. g. I. Vidas, a sv
zilikom nadbiskup beogr
Rodić. Pod sv. misom je p
proglašenju trsatske zavj
prekrasnu propovijed o Eu
je kapitularni vikar senjs
dr. I. Starčević. Iza sv. mi
vanje. Popodne je krenul
teoforička procesija, u ko
naroda i biskupi, preuzv.
Srebrnić, a vodio ju je na
Rodić. Kongres je zaklj
dra. Juretića, konzultora
su vrijeme u Križevcima b
rale euharistijskom Kristu
nule su mase vjernika
s njima mnogi dušobri
priredbama kongresa pris
euharistijskog kongresa
dr Dionizije Njaradi, zas

Sve slike foto

Žene u procesiji

Djevojke i glazba

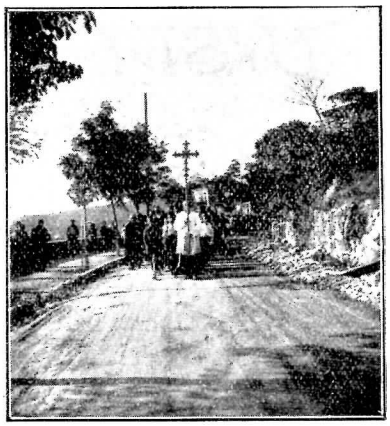

Početak procesije

TIJSKA PROCESIJA ZAVRŠIVŠI PRED TRSATSKOM BAZILIKOM

A TRSATU I U KRIŽEVCIMA

I PROVINCIJAL
FIL HARAPIN
trsatske crkve bazilikom

ı bazilici, a za muškarce u
je služio novljanski prepošt,
a propovijedao je msgr. M.
ju sv. misu u subotu služio
a svečanu sv. Misu pred ba-
ogradski preuzv. g. O. R.
je pročitao papino pismo o
zvjetne crkve bazilikom, a
Euharistiji i Mariji izrekao
enjske biskupije, presvj. g.
. mise bilo je veliko zboro-
enula gradom veličanstvena
ı kojoj je sudjelovalo tisuće
uzv. gg. Akšamović, Garić i
e nadbiskup preuzv. g. O. R.
aključen svečanim govorom
ora beogradskog. — U isto
na hiljade naroda manifesti-
ristu. Kroz sva tri dana gr-
ka iz prostrane okolice, a
obrižnici i odličnici. Svim
prisustvovao je pokrovitelj
esa preuzvišeni gospodin
zaslužni križevački vladika,

foto „Obitelj„

a kongresu je prisustvovao hrvatski metropolita preuzv. zagrebački nadbiskup dr Antun Bauer, preuzv. gg. dr Kvirin Bonefačić i dr. Dominik Premuš. Predsjednik centralnog odbora za euharistijski kongres bio je prepošt kaptola križevačkog dr Dane Šajatović, a tajnik i duša cijele organizacije kongresa preč. g. dr Špiro Petranović. Uz lijepa predavanja, koja su održana na javnom zborovanju, priređene su u trim crkvama razne vjerske pobožnosti, ispovijedi i pričesti, te crkveni glazbeni koncert, misijska izložba, prikazivanje filma »Kralj Kraljeva« i igrokaz »Ostani kod nas, Gospodine«, koji su uvježbale požrtvovne i agilne Kćeri Božje Ljubavi. A kruna svega bila je teoforička procesija, u kojoj je učestvovalo desetak hiljada naroda. Ni Križevci ni Sušak nisu doživjeli još ovakvog slavlja, kao što je to bilo prigodom ovogodišnjih euharistijskih kongresa.

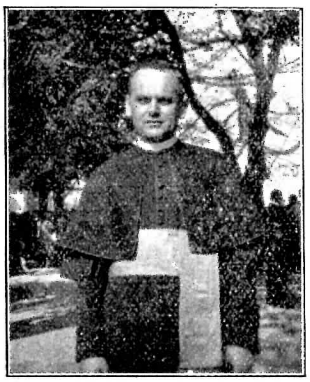

KANONIK DR A. JURETIĆ
jedan od glavnih govornika na trsatskom slavlju

DR STJEPAN MARKULIN
govori na križevačkom kongresu

BISKUP DR DIONIZIJE NJARADI
drži propovijed na kongresu

OGROMNO MNOŠTVO NARODA
na križevačkom kongresu

U SVETOJ I PROKLETOJ ZEMLJI

Putopis iz Palestine — Napisao

Dr Josip Andrić *(Nastavak)*

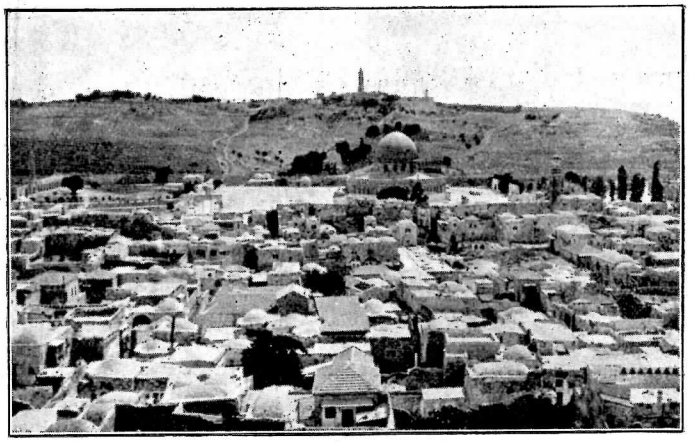

PODRUČJE HRAMA S OMAROVOM MOŠEJOM I MASLINSKA GORA
Pogled od hrama Božjega groba

NA MJESTU SALAMUNOVA HRAMA

Tko još nije bio u Jerusalemu i tko ne pozna značenje jerusalemske Omarove mošeje, čudit će se možda, što kršćanski hodočasnici kao jedan od najistaknutijih dijelova svog hodočasničkog programa navode i posjet tog slavnog muhamedanskog svetišta. No treba se samo popeti na Maslinsko brdo te odanle baciti pogled na grad, koji tada leži pred tobom kao na dlanu, pa ćeš odmah vidjeti, kako Omarova mošeja s cijelim područjem oko nje dominira nad cijelim Jerusalemom. Posve drukčije nego li hram Božjega groba, koji je stisnut usred grada i gradskih kuća, ističe se Omarova mošeja na ogromnom slobodnom prostoru te svojom prekrasnom kupolom, koja se modrinom svojom ljeska na žarkom suptropskom suncu, kao da diže ponosno glavu svijesna, da je ona pravi gospodar grada, za koji se toliki otimaju. A treba samo lijetom kroz povijest razmotriti značenje mjesta, na kom se diže Omarova mošeja, pa da shvatimo, kako je s toga mjesta gospodstvo nad Jerusalemom doista postavljeno na temelje od tridesetak stoljeća.

Omarova se mošeja diže nad glavicom brda Morije, na kojem je Abraham htio žrtvovati svoga sina Isaka. Tu su poganski Kanaanci i Jebuzićani, kao da se povode za Abrahamom, žrtvovali svoju najmiliju djecu bogu Saturnu. Tu je Melhisedek primio žrtvu kruha i vina i time postavio prauzor nekrvnoj žrtvi kršćanske ere. Tu je kralj David podizao prvi oltar, tu su djelovali svi proroci prije Izaije. Tu je mudri kralj Salomon oko tisuću godina prije Krista podigao prvi veličanstveni hram Jehovi, hram, uz koji je židovski narod vezao vjeru svoju, mesijansku ideju i najviši ideal narodni. Taj je hram četiri stoljeća dizao i jačao židovsku svijest i ponos, dok ga g. 586. prije Krista nije razorio babilonski kralj Nabukadezar, koji je Židove odveo u babilonsko sužanjstvo. Pol stoljeća je mjesto

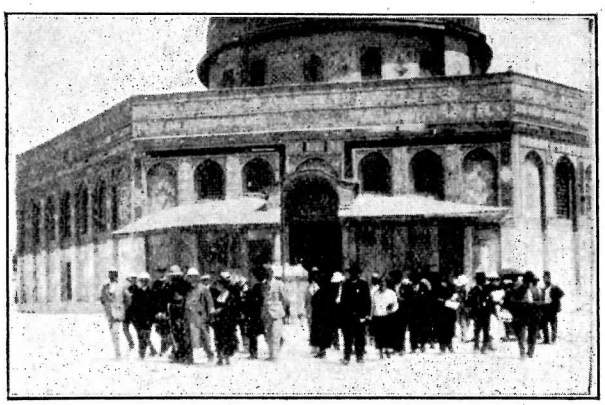

IZLAZ HRVATSKIH HODOČASNIKA IZ OMAROVE MOŠEJE

OD OMAROVE MOŠEJE PREMA MOŠEJI EL AKSA

Salomonova hrama ležalo u ruševinama, a kad su se Židovi pod Jozuom onda opet vratili u domovinu, podigao je Zorobabel g. 536. prije Krista drugi hram na temeljima Salomonova. Kroz novih pet stoljeća, u kojima je taj drugi hram bio više puta oštećivan, djelomično razaran i obeščašćivan, okupljao je on oko sebe opet židovski narod. A onda je došao poganin Herod, koji je milošću Rimljana postao kralj židovski, podigao i obnovio g. 19. prije Krista salomonski sjaj židovskoga hrama. Područje je oko hrama podvostručeno obuhvativši ogromnu plohu, kakva je do danas sačuvana: oko 150.000 četvornih metara. Zapravo je ovaj treći hram, iako je građen pod Herodom, koji je inače dao podizati i poganske hramove, bio posljednje veliko djelo Staroga Zavjeta, koji je htio da dostojnim svetištem do-

čeka dolazak obećanoga Mesije. Dočekao ga je, ali ga nije prepoznao i primio, i zato se ubrzo nakon toga Herodov hram pretvorio u nadgrobni spomenik Staroga Zavjeta. Taj treći hram jerusalemski bio je najmilije boravište Kristovo, kuća Oca njegova nebeskoga. Tu je on već kao dvanaestgodišnji dječak naučao, tu je tvorio čudesa, oprostio griješnici, korio farizeje, prorekao smrt i uskrsnuće svoje, i toliko drugih događaja iz života njegova vezano je uz taj hram. Još za Kristova vremena su se neprestano vršile razne gradnje oko hrama, a završene su posve tek 66. godine. Samo četiri godine stajao je hram posve gotov, jer je već 70. godine, kad je Tito osvojio i razorio Jerusalem, i hram do temelja izgorio te bio razrušen. Na njegovo mjesto podiže rimski car Hadrijan šezdesetak godina kasnije Jupiterov hram, da ga car Konstantin dvjesta godina iza toga zamijeni kršćanskim hramom. Ali već za trideset godina htjede car Julijan Apostata (g. 361. do 363.) u svom paklenom bijesu protiv kršćanstva natjerati Krista, koji je prorekao potpunu propast židovskoga hrama, u laž, te dade Židovima, da grade sebi na tome mjestu novi svoj hram. Nije od toga

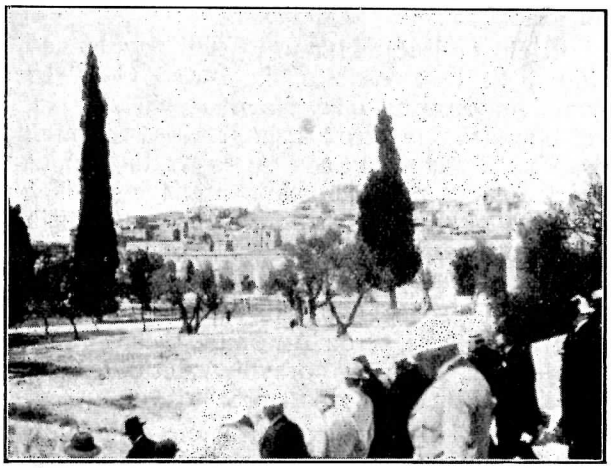

POGLED NA JERUSALEM OD OMAROVE MOŠEJE

ništa bilo, jer je potres gradnju u zametku ugušio, te se Židovi videći u tom bijes Božji razbježaše napustivši svoj naum. Kršćani ostadoše gospodari na području bivšeg jerusalemskog hrama puna tri stoljeća. U to je vrijeme car Justinijan g. 531. do 534. dao tu sagraditi na jugoistočnom dijelu Marijansku crkvu Theotokos. Sve je početkom šestoga stoljeća stradalo od provale Perzijanaca, a malo zatim zavladaše Arapi pod kalifom Omarom. Nad vrhom brda Marije podiže se mošeja, koja nosi Omarovo ime, iako je tek iza njega sagrađena. Stajala je četiri stoljeća, dok ne dođoše g. 1099. kršćanski križari. Za doba križarskoga jerusalemskoga kraljevstva, koje je trajalo 88 godina, procvala je kršćanska era u Jerusalemu u podizanju mnogih crkava. Od Omarove mošeje postade kršćanski hram: pećina u hramu ograđena je ogradom, koja još i danas postoji, na pećinu su položene mramorne ploče, nad kojima

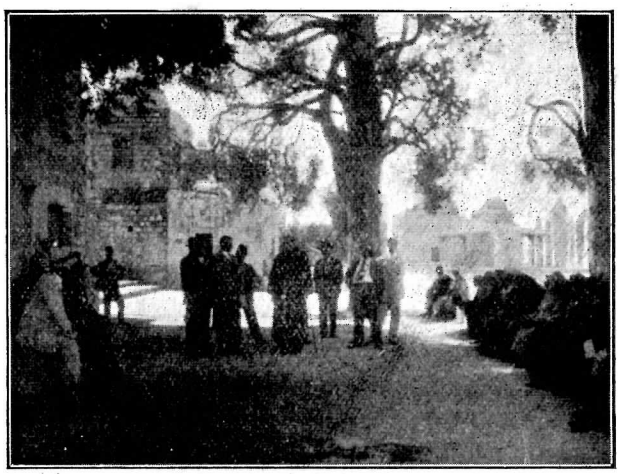

U SJENI NA PODRUČJU SALAMUNOVA HRAMA

o. Stanislav Bulik tumači hrvatskim hodočasnicima prošlost jerusalemskoga hrama i Omarove mošeje

PRODAVAČ VODE KOD OMAROVE MOŠEJE

Nosi vodu u kozjoj koži s bunara kraj mošeje El Aksa

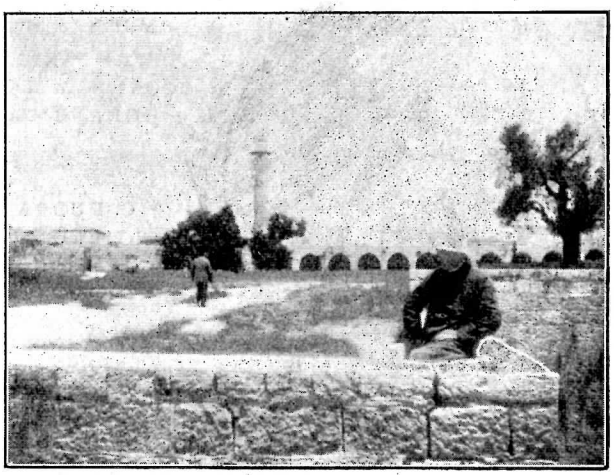

NADBISKUP RODIĆ KOD ZLATNIH VRATA

PODRUČJEM HRAMA PREMA MASLINSKOJ GORI
Lijevo grabe vodu s bunara

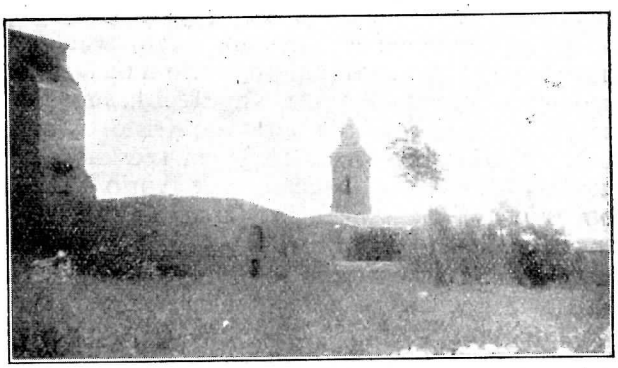

CRKVA OČENAŠA NA MASLINSKOJ GORI
Lijevo špilja sv. Pelagije

je podignut bio oltar. Kad je g. 1187. Saladin osvojio opet Jerusalem, skinut je kršćanski zlatni križ s Omarove mošeje i zasađen na nju opet polumjesec. Od g. 1229. do 1244. bilo je kršćanima, židovima i muhamedancima priznato jednako pravo, da obavljaju svoje pobožnosti u tom svetištu. Ali otada je sve do g. 1863. bio svakom, tko nije musliman, zabranjen uopće pristup u Omarovu mošeju. Sad je dopušteno posjećivanje te mošeje uz naplatu ulaznine.

Omarova mošeja je jedna od najljepših građevina svijeta uopće. Nju muslimani drže najvećim svojim svetištem iza Meke, jer legenda veli, da je s vrha Morije Muhamed na konju uzašao na nebo.

Sjaj i bogatstvo te građevine je neopisivo. Sve se ljeska od zlata, mramora i mozaika. Mošeja je građena u osmerokutu, a iznutra je s dva reda mramornih stupova, koji se redaju uokrug, razdijeljena u tri kružna dijela. U sredini je pećina, na kojoj je stajao židovski žrtveni oltar. Ispod pećine je špilja, za koju muhamedanska legenda veli, da se ondje svaki tjedan dva puta sastaju duše pokojnika. A na samoj će toj pećini, iznad koje se diže kupola, prema muslimanskom vjerovanju Alah postaviti svoj prijesto na sudnji dan. Osim divnih stupova i mozaika na mošeji posebnu pažnju privlače još krasni prozori, kroz koje na posebni način pada svijetlo dajući fino prigušeno osvjetljenje.

Osim Omarove mošeje nalazi se na području nekadanjega hrama židovskoga, koje se sada arapski zove Haram eš Šerif (plemenito svetište), još nekoliko manjih mošeja, a na južnom dijelu velika mošeja El Aksa, koja je nastala od križarske bazilike sa sedam lađa. To je bila matica reda križarskih templara (božjaka).

Prema istoku od El Akse je zdenac, iz kojega Arapi neprestano grabe vodu, jedino svoje piće, raznoseći ga u kozjim mješinama na prodaju po gradu.

Cijelo područje Haram eš Šerif ograđeno je zidom, koji se osobito na istočnoj i južnoj strani impozantno diže. Na istočnom zidu su t. zv. Zlatna Vrata, kroz koja je Krist triumfalno ušao na Cvjetnicu. Sada su ta vrata zazidana, jer je među muslimanima raširena legenda, da će kroz ta vrata ući kršćanski osvajač i učiniti kraj muslimanstvu. Oni vele, da će ta vrata tek na sudnji dan opet biti otvorena.

Na sjeverozapadnom dijelu hramskoga područja dizala se tvrđa Antonija, palača rimskih namjesnika, kada su boravili u Jerusalemu. Tu je Pilat Krista osudio na smrt.

Obilazeći cijelim tim područjem nekadanjega židovskoga hrama osjećaš pustoš i mrtvilo, kao da nad njim neprestano lebdi prokletstvo, što ga je na nj bacio Krist.

(Nastavit će se.)

Lijevo:
DEKAN PANIĆ JE NA MASLINSKOJ GORI SAM NABRAO MASLINOVIH GRANČICA ZA USPOMENU

Desno:
G. DUBRAVČIĆU IZ BOLA DONIJELO JE ARAPSKO MOMČE MASLINOVIH GRANČICA K CRKVI OČENAŠA

Sve slike foto „Obitelj"

EVROPA U NOVELAMA JE SADRŽAJ NOVOGA ZABAVNOGA KALENDARA **RAZGOVORA UGODNOGA ZA G. 1932.**
Cijena Din 10·—, za pretplatnike „Obitelji" Din 7·—

KNJIŽEVNOST

Dr. Ferdo Rožić: AVE, VICTOR!, posebno izdanje Jeronimskoga Književnoga Društva, urednik Dr. Josip Andrić, Zagreb 1931., str. 168, cijena broširano 30 Din, u platnenom uvezu 40 Din. — Kao nada sve neobična rijetkost djeluje, kad u današnje vrijeme na književnome tržištu osvane knjiga, koja kao velik pjesmotvor od više tisuća stihova u vezanom slogu iznosi velike ideje, kao što nam je to dao pjesnik Rožić evo u ovoj svojoj knjizi. Kao dugogodišnji urednik Jeronimskoga Književnoga Društva i književnoga časopisa »Hrvatske Prosvjete« pjesnik Rožić je u prvom i drugom deceniju ovoga stoljeća bio razvio vrlo opsežnu, plodnu i uspješnu književnu i uredničku djelatnost. Čitali smo njegovih pjesama u raznim časopisima i Matičinu »Kolu«, a za njegova urednikovanja vidjeli smo, kako je umio privući vrlo širok krug suradnika u izdanjima, što ih je uređivao, od sviju poštovan i cijenjen. Gdjegod je zapazio istaknutiji talenat, znao ga je privući i dati mu priliku, da razvije snagu svoga pera. A onda je najedamput morao da za svojim novim zvanjem pođe. Bilo je to nekako ravno prije deset godina. I cijelo to vrijeme se nije javljao na književnome polju, da nam evo nakon jednog decenija dade ovako impozantno pjesničko djelo, koje će bez sumnje pobuditi veliku pažnju i na koje i naše čitaoce upozorujemo. Sadržaj ovog djela obrađuje probleme današnjega života i djelovanja Crkve te prelazi u slavospjev velikom Papi Piju XI., obnovitelju papinske države. O samom ćemo djelu iznijeti još poseban izvještaj. A već sada ga najtoplije preporučamo. Nada sve ukusna oprema knjige ističe i s vanjske strane njeno značenje. Dobiva se kod izdavača i u svim boljim knjižarama.

EVROPA U NOVELAMA je sadržaj novoga zabavnoga kalendara »Razgovor Ugodni«, koji se upravo dotiskava, te će za koji dan biti stavljen u promet kao jedan od prvih kalendara za g. 1932. Kalendar je opsežniji nego dosad i sadržajem svojim se izdiže iznad sviju kalendara, što kod nas izlaze. U njem nalazimo novele iz književnosti od 18 evropskih naroda: hrvatske, slovenske, slovačke, češke, poljske, lužičkosrpske, ruske, estonske, finske, švedske, norveške, danske, francuske, španjolske, talijanske, rumunjske, novogrčke i madžarske. Izbor je novela nada sve zanimiv te će to biti najčitanije štivo ove jeseni. Kako »Razgovor Ugodni« stoji tek 10 Din, a naši ga pretplatnici mogu dapače dobiti uz pretplatničku cijenu od 7 Din kod naše uprave, uvjereni smo, da će ga sebi svi nabaviti. Preporučamo najtoplije.

ŠIRITE „OBITELJ"

Z D R A V L J E

Zatvor stolice. Mnogi ljudi, a oso bito oni, koji po svom zvanju moraju puno sjedjeti, trpe na zatvoru. Da tom izbjegnemo, valja nam se čuvati hrane i pića, koje nas začepljuje, kao što je to riža, čaj, kakao, čokolada i crno vino. Na djelovanje crijeva povoljno upliva povrće i voće, osobito orasi, lješnjaci i suhe šljive. Često dobro djeluje i čaša hladne vode na prazan želudac ili žlica dobro oslađenog mlijeka. Osim toga povoljno djeluje masaža trbuha. No prije svega moramo svako jelo dobro sažvakati i usitniti zubima. Nije dobro obustavljati potrebu, već čim se pojavi, treba je odmah i obaviti. Valja se zato priučiti na obavljanje nužde u stalno vrijeme, pa makar nas momentalno i ne gonilo van. Škodljivo je redovno uzimanje raznih sredstava sa ispražnavanje.

Šećerna bolest. Dr Oto Porges, upravitelj prve medicinske klinike, u svom predavanju veli, da se uvjerio na temelju puno istraživanja, da mast pospješuje šećernu bolest. On ujedno spominje mnoga iskustva indijskih liječnika, koji tvrde, da se šećerna bolest rapidno širi u onim krugovima, koji se hrane masnim jelima, dok oni, koji se hrane čistom rižom, nisu podvrženi toj bolesti. Današnje liječenje više zahtijeva upotrebu ugljenih hidrata, a manje masti. Predavač nadalje veli, tko želi izbjeći toj bolesti, taj neka jede što manje masnih jela.

Jabuke kao lijek. Dr Sigfrid Volf ravnatelj dječje klinike u Ajsenahu piše, da je jabuka jako ljekovita, ljekovitija od mnogih drugih lijekova. On veli, da je ta tvrdnja osnovana na najnovijim istraživanjima u mnogim njemačkim dječjim bolnicama. Djeca, koja boluju na poremećenju crijeva, mogu biti izliječena vrlo brzo samo prijesnim jabukama. On nadalje veli u svom izvješću, da je liječenje jabukama uspjelo skoro u 100%. Postupak je veoma jednostavan. Djeci, kojoj crijeva ne funkcijoniraju u redu, treba davati dva dana samo sirove jabuke bez ikakve druge pripreme. Potpuno zrele jabuke treba tanko oguliti, te izvaditi sjeme skupa s kućicom i baciti ga. Zatim ćemo ih izribati na staklenom ribežu. Kaša od izribanih jabuka daje se djeci u isto vrijeme, u koje bi im davali i drugu hranu. Manjoj djeci dostaje obrok od 100 do 200 grama, dok starijoj obrok od 300 grama. Za vrijeme dok se hrane tom kašom, ne smije im se davati druga hrana. Iskustvom je dokazano, da su djeca zadovoljna tom hranom, te da ne traže druge hrane. Jabučna je hrana uvjet za valjan uspjeh. Poslije dvodnevne jabučne hrane treba još 2 do 3 dana upotrijebiti hranu, u kojoj ima puno bjelančevine, a istom tada prelazi se na običnu svakidanju hranu. Dakle poslije dvodnevne jabučne kaše 2 do 3 dana prelazna hrana od bjelančevine, a onda dolazi obična hrana.

Vaše će dijete za koji dan u školu, pa ga ne zaboravite pretplatiti na

»M L A D O S T I«

Samo 30 Din na godinu

Uprava „MLADOSTI", Zagreb

Trg Kralja Tomislava broj 21

K U H I N J A

Punjena pržolica. Pržolicu istuci. Pirjani rižu s malo kosanog mesa papra, soli, pa tim napuni pržolicu, zafrči, zaveži i metni na vrelu mast, da se lijepo prepeče s jedne i druge strane.

Svinjski kotleti. Dobro istučeni svinjski karmenatli metnu se u brašno i u vrelu mast. Kad su lijepo smeđecrveno pečeni, okreni i naspi na to meso dosta fino kosanog svježega kupusa, malo kima, malo soli, pa dobro polagano pirjani, a onda ulij malo vinskog octa.

Bugarski đuveđe. Svinjsko meso izreži na velike kocke, pirjani na luku, dodaj malo crvene paprike, pospi s malo brašna. U to metni narezane paprike, pa onda sve skupa pirjani. Zatim zalij, dometni crvene narezane mrkve, na komade izrezane oguljene rajčice, malo narezanih zelenih mahuna. Sok mora sve prekriti. Riža se posebno pirjani i posebno k tome donosi na stol.

M A J K A I D I J E T E

Kada dijete dobiva zube? To znade biti vrlo različito. Zna se dogoditi, da se dijete već rodi s kojim zubom; na pr. za engleskoga se kralja Henrika III. zna, da se rodio s tri zuba. Ali događaju se i takvi rijetki slučajevi, da zubi počnu rasti tek u petoj, osmoj, desetoj, četrnaestoj, pa čak i dvadesetoj godini života. No to su sve iznimke. U pravilu dijete počinje već između petog i sedmog mjeseca dobivati zube, pa sa dvije do dvije i pô godine ima već prvih 20 zubi. Dobiva ih ovim redom: od 5. do 7. mjeseca četiri srednja sjekutića, od 6. do 10. mjeseca četiri krajnja sjekutića, od 11. do 16. mjeseca četiri prva kutnjaka, od 14. do 21. mjeseca četiri očnjaka, a od 21. do 30. mjeseca četiri stražnja kutnjaka. U to doba dakle dijete ima 20 zubi: deset gore i deset dolje. S tim zubima živi dijete do svoje šeste godine, kada se zubi počnu mijenjati. No još prije mijenjanja zubi, dakle u šestoj godini, izrastu djetetu prvi trajni zubi, t. zv. šesti kutnjaci, pa dok ostale zube dijete mijenja, ostaju mu ta četiri jaka, široka zuba, da njima može bez smetnje dosta prožvakati hranu. Baš na te prve stalne kutnjake treba majka dobro da pazi. Od vremena do vremena neka pregleda dječje zube, da ih prebroji, a najveću pažnju neka svrati šestim kutnjacima. Kad se od sredine čeljusti broje zubi, onda je to uvijek šesti zub na ovu ili onu stranu. Taj zub mora ostati zdrav, pa čim se vidi ma i najmanja piknjica na njem kao znak, da se kvari, odmah ga treba dati popraviti. Time mnogo boli prištedite, a mnogo dobra sačuvate djetetu i za njegove kasnije godine.

Dječja paraliza u Americi. U Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike stala je da hara dječja paraliza, od koje djeca prebolivši tu užasnu bolest ostaju bogalji. Sad američki liječnici nastoje iz krvi takve djece načiniti serum, kojim bi nastojali spriječiti i liječiti tu strahovitu dječju bolest.

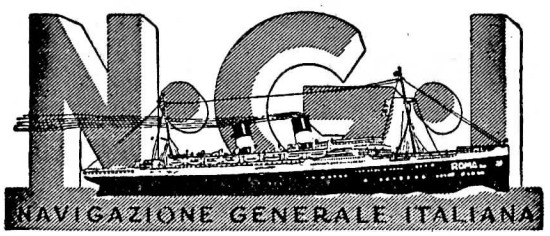

ZAGREB, ZRINJSKI TRG 16

Brzojavi: NAVIGAZION — Telefon 50-28

Najpovoljnije pruge:

Genova-Sjeverna Amerika: M|S „Augustus" 4. septembra, S|S „Roma" 25. septembra. — **Genova-Južna Amerika:** S|S „Giulio Cesare" 8. septembra, S|S „Duilio" 29. septembra. — **Genova-Srednja Amerika-Južni Pacifik:** M|S „Orazio" 15. septembra, S|S „Colombo" 14. oktobra. — **Genova-Australija:** M|S „Viminale" 1. oktobra, M|S „Romolo" 1 decembra. — **Genova-Brazil 11, Genova-Uruguay i Argentina samo 14 dana.**

N. G. I. zastupa: Društvo „SITMAR". Pruge iz Genove za **Egipat, Palestinu, Grčku i Carigrad.**

N. G. I. zastupa: Društvo „SAN MARCO". Pruge: **Dva puta nedjeljno Venezia-Trieste-Split-Dubrovnik i obratno.** Dnevna pruga **Fiume-Ancona.** Četrnaestdnevna pruga **Venezia - Trieste-Ancona - Bari-Brindisi-Rodi-Leros-Smirna.**

PADOVANSKE SVEČANOSTI za vrijeme proslave obljetnice S V. ANTUNA: N. G. I. i sva njegova podzastupstva u svim većim mjestima Jugoslavije davaju upute i organiziraju izlete i hodočašća u Padovu.

KAZALIŠTE

POČETAK NOVE SEZONE. U ZAGREBAČKOM KAZALIŠTU.

Od 1. srpnja do 15. kolovoza trajali su kazališni praznici u Zagrebu. Na sam blagdan Velike Gospe započelo je Narodno Kazalište novu kazališnu sezonu svečanom izvedbom Široline opere »Citara i bubanj«, koju i naši čitatelji širom naših krajeva iz našeg prošlogodišnjeg pisanja poznaju kao najbolju dosadašnju hrvatsku operu. Prvi put je izvedena prošle sezone u mjesecu studenom te je za vrijeme cijele sezone radi raznih prilika i neprilika davana samo pet puta.

Mi smo Hrvati nažalost jedan od onih naroda, koji svoja velika kulturna djela malo cijeni i poštuje. Tako je to i s ovom Širolinom operom, na kojoj nam mnogo drugih i naprednijih naroda može s pravom zavidjeti. Najčešći zagrebački posjetnici kazališta vole kojekakve bečke, pariške i američke bljezgarije nego li ovakvu čistu umjetnost, koja je nikla iz naše narodne duše. Ima dapače cijela jedna društvena klika, koja kao da je sebi stavila zadatak, da u glavnom gradu hrvatskom utuče sve, štogod mi Hrvati boljega imamo, pa talijanska i njemačka tuđinština u ma kojem obliku dolazi do većeg uspjeha nego li ono, što je naše rođeno. Ta klika su pravi potomci onih, koji su u doba hrvatskog narodnog preporoda propagirali i pomagali u Zagrebu njemačko kazalište, da tim onemoguće uopće u zametku osnutak hrvatskoga kazališta. I makar da ih je hrvatska svijest potisnula, oni uvijek i uvijek iznova dižu glavu klanjajući se importiranoj tuđinštini i bojkotiranju svega, što je naše, hrvatsko.

Ta et
remel

hrvatske kulture. Za to nemamo danas jačega simbola od te Široline opere. I mi se pouzdano nadamo, da će kazališna uprava znati udesiti, da »Citara i bubanj« ove sezone doživi više izvedaba nego prošle. S obzirom na razne predrasude, koje vladaju u publici, i na razne utjecaje, kojima ona nesvijesno podliježe, radi se samo o tom: izdržati dvadesetak ili možda i više izvedaba, a onda će već krug onih, koji su upoznali vrednote i ljepote djela, bivati sve veći. Janačekova slavna opera »Njena pastorka« morala je petnaestak godina čekati, dok nije osvojila publiku, a onda je u triumfu prošla cijelim svijetom. Danas živi svijet

FILIP U „CITARI I BUBNJU"

koga

broji dukate«. Takve divote i finoće malo cete naći u kojem drugom djelu, pa tu Širolinu melodiju zaodjenutu prpošnom ritmikom i nošenu samosvijesnom harmonijom ženskih glasova možemo s pravom ubrojiti među najljepše bisere u glazbi cijeloga svijeta. Kad slušaš taj prekrasni melodijski ulomak iz »Citare i bubnja«, koji nekoliko puta svojom karakterističnom melodičnošću i sa ritmikom probija kroz bujno glazbeno pletivo svih triju činova, i nehotice požališ, što ga skladatelj nije jače razvio u širinu, da ga se možeš sit naslušati. A ima takvih melodijskih dragulja u »Citari bubnju« vrlo mnogo, samo što su arhitektonski skladno usađeni u krunu cjeline, pa se jedan ne ističe nad drugi. Širolina je glazba kao i Beethowenova, Musorgskijeva i Smetanina, kojoj tek onda pravo vidiš i upoznaješ ljepote, što je više puta slušaš. Smetanina se »Prodana nevjesta« daje u Pragu poprečno redovito dva puta na tjedan. I uvijek je praško Narodno Kazalište takvom zgodom prepuno, te mnogi ne mogu ni dobiti ulaznice. A što mislite, tko su ti toliki, koji svaki put kod »Prodane nevjeste« dupkom napune to ogromno praško kazalište? Je li moguće, da su to svaki put drugi slušatelji? Ne! Glavni dio tih slušatelja čine oni, koji su »Prodanu nevjestu« već trideset, pedeset, a neki pače i po sto puta već čuli, pa što je više slušaju, to većma u njoj uživaju. I njihov zanos za ljepote Smetanina remek-djela struji cijelom atmosferom praškog Narodnoga Kazališta te elektrizira svu ostalu publiku. Zar mislite, da mi ne bismo to isto mogli postići s »Citarom i bubnjem«?

Ravnatelj opere g. Baranović dao je i ovoj prvoj izvedbi »Citare i bubnja« ove sezone jak umjetnički zamah. Upravo si čutio, kako pod njegovim dirigentskim štapićem skladno nabujava cijeli glazbeni tok, što zborova, solističkih partija i slijeva u jednu nada sve cjelinu. Križaj raspjev

SVEGA POMALO

Mržnja na zvona. Kad su se Arapi ugnijezdili u južnoj Evropi, zamrzili su na crkvena zvona. Kojagod je pokrajina bila pod njihovom vlašću, u svakoj su bili zabranili zvonjenje. Stoga je još godine 1880. u nekim mjestima Sicilije bio običaj, da je zvonar bubnjem zvao vjernike u crkvu. Posve su bili zaboravili na zvona. Još se veća mržnja na zvona očitovala u Francuskoj za vrijeme revolucije. Narod je upravo bjesnio na crkve, crkvene obrede, a također i na zvona. Zakon od 11. travnja g. 1796. zabranjuje zvonjenje, a tim je ujedno pojačana mržnja na zvona. Velika zvona, koja nijesu mogli cijela skinuti s tornjeva, razlupali su u tornju na komade, te su bacali dolje komad po komad. Više od jednog zvona nije smjelo ostati ni u jednom tornju, a to je zvonilo samo na uzbunu. Na razbijanju ogromnog zvona u Notredamskoj crkvi, teškog 25.000 funti, salivenog godine 1472., radilo je 8 ljudi 6 tjedana. To je zvono bilo od osobite umjetničke vrijednosti. Na hiljade i hiljade zvona putovalo je u ljevaonice topova i novaca, pa nijesu sva mogla biti upotrijebljena. Tako je Napoleon I. mnogo zvona vratio crkvama. I Sovjetska Unija još je više zamrzila na zvona, te je zabranila njihovu upotrebu. A u pokojnoj Austrougarskoj za vrijeme svjetskog rata mnoga su zvona pala žrtvom ne mržnje već potrebe za novim topovima.

Otok bez bakterija. Istraživanjem dr. Kazanskog, profesora na centralnom geofizikalnom observatorijumu u Lenjin-gradu dokazano je, da na otoku »Novaja Zemlja«, koja leži u polarnom moru, nema nikakvih bakterija. Polarne su ekspedicije već češće upozoravale na čistoću polarnog zraka, ali to nije bilo dokazano mjerenjem. Zato je dr Kazanski proveo jednu cijelu zimu na »Novaja Zemlji«, pa za to vrijeme nije tamo mogao pronaći niti jednog bacila. Zrak, voda, zemlja, prašina; pa i sama ustrijeljena divljač ne bijaše zaražena [illegible] bacilima. Prigodom lova je cio niz raznog ispitivanja za pronalazak bacila, ali uzalud. Između ostalog i svježe je meso ostavljano na otvorenom prostoru po 8 mjeseci uplivu zraka, ali nije pokazivalo nikakvih znakova truleži. Ta izvanredna čistoća zraka na »Novaja Zemlji« bila bi veoma podesna za osnivanje sanatorija za bolesne na plućima. Takav bi sanatorij doista bio idealan.

PRIJE PEDESET GODINA

Mladi hrvatski virtuoz. Na 15. lipnja (neki pišu 13. lipnja) 1881. umro je u Frankfurtu na Majni u dvadesetoj godini života guslač Franjo K r e ž m a, koji je kao virtuoz stekao glas u većim gradovima Evrope, iako mu je bilo tek 18 godina, kad je umro (A. Dobronić u Nar. Enciklopediji tvrdi, da se rodio 1869.; to znači da bi imao 12 godna, kad je umr'o, što je nemoguće). Učio je u Zagrebu kod Đ. Eisenhutha, zatim na konservatoriju u Beču. Koncertovao je u Hrvatskoj, zatim u Rimu pred Lisztom, u Parizu i drugim gradovima južne, zapadne i srednje Evrope. Napisao je oko stotinu vokalnih i instrumentalnih djela, od kojih neka imadu jugoslovensko muzičko obilježje. U kompoziciji bio je pod njemačkim utjecajem. Prije smrti bio je angažovan u Bilseovu orkestru u Berlinu kao koncertni meštar.

Slavenski pohod u Rim. Lipnja mjeseca g. 1881. pošlo je oko 1400 poklonika iz svih slavenskih katoličkih zemaljo u Rim na blagdan slovenskih apostola svetog Ćirila i Metodija. Sve ove pobožne putnike doveo je Josip Juraj Strossmayer, biskup đakovački, k svetom Ocu Leonu XIII., koji ih je primio s očinskom ljubavlju i velikom srdačnošću. Na blagdan sv. Ćirila i Metodija dne 5. srpnja služile su se svečane službe Božje po svoj Hrvatskoj, a u Zagrebu s dopuštenjem Sv. Oca pjevala se staroslovenskim jezikom sva misa. U toj radosnoj zgodi bio je glavni grad Zagreb okićen zastavama. To je bilo prvi put u istoriji, da su Slaveni katolici organizovali za[illegible]

života (rođen u Zagrebu 20. kol. 1849.). Učio je pravo u Zagrebu, Pragu i Beču, radio je kao književnik, tajnik Matice Hrvatske i odbornik narodnog kazališta.

† **Matija Smodek.** Na 23. rujna 1881. umro je u Bjelovaru Matija S m o d e k, umirovljeni profesor u bivšoj pravoslovnoj akademiji zagrebačkoj (rođen u Novakima, župa Maruševac, zagr. žup., g. 1808.). Bio je dr. filozofije i prava i on je kao profesor prvi počeo predavati ilirski jezik g. 1832. Tu službu vršio je kao oduševljeni rodoljub besplatno do g. 1870., kad je za taj predmet osnovana posebna stolica. A. Š.

S P O R T

Američki predsjednik Hoover kao ljubitelj športa. Američki predsjednik Hoover, koji je u posljednja dva mjeseca toliko brige posvetio rješavanju opće evropske gospodarske krize, velik je ljubitelj športa. Osobito rado i sam igra bazebal. Tako je i pred mjesec dana, kad su pariški i londonski pregovori između Francuske, Amerike, Engleske i Njemačke svršili s uspjehom, gurnuo za kratko vrijeme državne poslove u stranu, obukao bijele flanelske hlače i navukao modri kaput, da sudjeluje u bazebal-utakmici za američko prvenstvo.

Španjolska prvakinja u tenisu pošla u novinare. Vrlo je zanimivo, kako se u športu razvijala Lilly d' Alvarez, koja je postala španjolska prvakinja u tenisu. Sa pet je godina počela igrati billard, sa sedam je postala skijašica, a zatim je u brzom redosljedu prešla na tenis, na golf, na koturaški i na jahački šport. A stekavši prvenstvo u tenisu najedanput evo ostavlja raket i posvećuje se novinarskom zvanju. Ona to tumači ovako: »Prije više godina je španjolski pisac Blasco Ibanez napisao [illegible] tenis-utakmici između Su[illegible]lene Wils. Ja sad [illegible]nego samo

ŠALE

Ne vidi dobro. »Mama, kako si ti danas lijepa!« kaže mali Ivica.

»Grom i pakao!« reče nato otac, »sutra moramo maloga odmah odvesti liječniku za oči.«

Leksikon. »Ne vjerujem više u navode leksikona,« reče gospodin Žabčić.

»Zašto ne?« upita ga prijatelj.

»Eto, ljudi uvijek govore, da sam ja model supruga. Tada sam u leksikonu potražio riječ model i našao sam ovo tumačenje: »Model — umanjeno oponašanje prave stvari«.

Iz velegrada. Ulicom prolaze mrtvačka kola.

»Oprostite,« upita jedan gospodin, »tko je to umro?«

»Gospodin u kovčegu,« odgovori namještenik pogrebnog zavoda i ode ponosno dalje.

Profesorski. Gospodin profesor šetao je gradom tako, da je jednom nogom išao po pločniku, a drugom po kolniku.

»Što ti je?« upita ga prijatelj.

»Ne znam ni sam, što mi je. Prije nego sam izišao iz kuće, osjećao sam se vrlo dobro, a sada najednom već pola sata šepam.«

Ženidbeno pravo. Profesor X. se porječkao sa svojom ženom i izvukao kraći kraj. Uvrijeđen i ozlojeđen sjedne na stolicu i promumlja:

»Htio bih samo znati, zašto je zapravo već dvadeset godina predajem bračno pravo?!«

Ivičina mudrost. »Tetko, možeš li ti sa svojim zubima gristi orahe?«

»Ne mogu više, moj Ivice!«

»Onda pripazi pet minuta na moje orahe!«

Uvijek priseban. »Zar nemate većih šešira?«

»Da, ali moramo i male prodati.«

U vijavici. »Oprostite, gospodine, da li ste gdje sreli moj šešir?«

»O da; ali sam ga pustio da dalje leti, jer mi nije pristajao.«

Izgovor. Gospodin: »Dama ima vrlo osjetljive bore na licu.«

Ženidbeni posrednik: »Ali, molim vas, to je samo stalni smiješak!«

Sa suda. »Vi ste dakle samoubicu još živa izvukli iz vode?«

»Da, ali jedva sam se okrenuo, a on je već visio na jednom drvetu.«

»Zašto nijeste onda prerezali uže?«

»Mislio sam, da visi, da se osuši.«

ZADRUŽNA PUČKA ŠTEDIONICA

k. z. u ZAGREBU

TRG KRALJA TOMISLAVA 21.

prima uloške i daje zajmove uz najpovoljnije uvjete

MODA

Borba. »Znate li, da onaj gospodin, s kojim ste se jučer potukli, uči boks.«

»Onda ću ja vježbati trčanje.«

U gostionici. »Vi, konobaru, ja sam imao samo jednu porciju pastrve, a vi mi računate čitavu ribu.«

»Da, tako je uvijek kod nas.«

»Hajde de, sreća što nijesam naručio govedinu!«

Zabranjeno pušenje. Četiri prijatelja dođoše pred stari dvorac i zamoliše vratara, da li bi mogli razgledati dvorac.

»Da,« odgovori vratar. »Možete razgledati, ali istom za deset minuta, jer je pušenje u dvorcu zabranjeno!«

Začuđen upita jedan:

»Ali od nas nitko ne puši!!«

»Dobro,« odgovori vratar prijateljski, »ali ja pušim...«

Ovdje odreži!

Odgonetački kupon 35. broja »Obitelji« 1931.

ŠAH

Problem br. 38. (7)

N. B. Rosso, Trogir

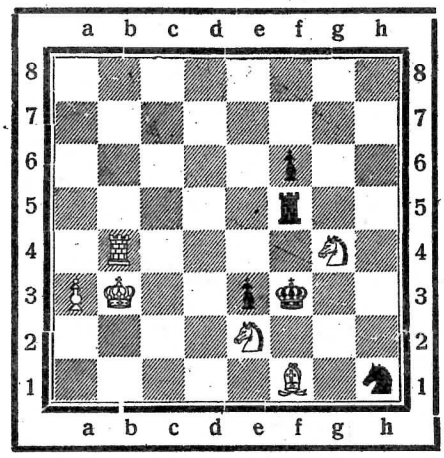

Bijeli matira u dva poteza.

»Što je nova?« U Banjaluci se obdržaje ovih dana VII. amaterski šah. turnir, na kojem sudjeluju šahisti iz 18 gradova cijele države. Stanje je nakon 4. kola: Trifunović 4 boda, Pavlić Tot, Kulžinski 3, Avramov, Kulžinski D. 2 i po, i t. d. Jedini Grenčarski nema nijednog boda.

B. S.

2. Slovčanica

Sastavio *V. Cvrlje*, Šibenik

6 a, b, d, e, h, 4 i, j, 3 l, m, 4 n, 3 o, p, 3 s, t, u, v, ž.

Složi od slova gornjih
Riječi značenja ovih:

1. Učenjak je našeg doba,
2. Muško ime — čovjek sveti;
3. Uskrsnuo je iz groba,
4. Neugodna ta je ljeti.
5. Izumitelj baš je vr'jedan,
6. Iz vulkana ta izleti,
7. U Grčkoj je to grad jedan.

Prva ozgo slova spoji,
I pred tobom uprav stoji:
Krasni tjednik krasna štiva,
Rad ga ima od nas svaki;
Pretplati se na njeg i ti,
Nemoj biti taki!

ZAGONETKE

1. Križaljka s kriptogramom

Sastavio *Marko Vukasović*, Zagreb

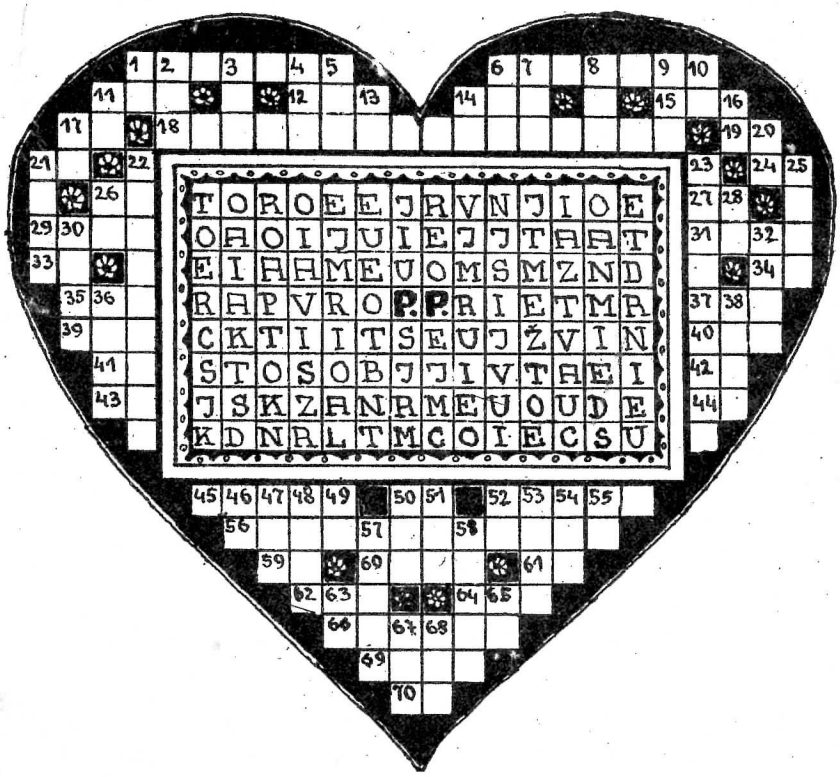

Vodoravno: 1. Ž. ime. 6. Ž. ime. 11. Riba. 12. Kaprica. 14. Mjera. 15. Dio dana. 17. Prijedlog. 18. Dva ženska imena. 19. Usklik. 21. Zamjenica. 24. Zamjenica. 26. Zamjenica. 27. Usklik. 29. Dio drva. 34. Inicijali našeg umjetnika. 41. Veznik. 44. Život. glas. 45. Ž. ime. 52. M. ime. 56. Inicijal imena i prezime vrle saradnice »Obitelji«. 59. Slovo. 60. Ozlijeda. 62. Umjetnost (lat.). 64. Ž. ime. 66. Ž. ime. 69. Oblik glagola. 70. Prijedlog.

Okomito. 2. Ž. ime. 3. Oblik vode. 4. Engl. član. 6. Vladar. 7. Ž. ime. 8. Veznik. 9. Ž. ime. 10. Dva vokala. 11. Prijedlog. 16. Kratica. 17. Negacija. 20. Usklik. 21. Način. 22. Ž. ime. 23. Naš vrli enigmata, šahista, pisac kritika i t. d. 25. Ž. ime. 28. Usklik. 30. Ž. ime. 32. Ž. ime. 36. Ž. ime. 38. Ž. ime. 48. Rijeka. 49. Karta. 50. Ž. ime. 51. Boja. 52. Fr. zamjenica. 54. Ekav. lijek. 57. Naš gradić. 58. Barke. 67. Prilog. 68. Božica.

U sredini je kriptogram, koji također treba riješiti!

Odgonetke treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 16. rujna. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se žrijebom podijeliti na koncu tromjesečja

GDJEGOD JE POTREBNA MASAŽA

BRZO POMAŽE

ALGA

Dobiva se u apotekama i drogerijama i svim boljim trgovinama 1 boca Din 16·—